

Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPOPROGRÁMMAPLÁNA

SÁMI
VUOÐÐOSKUVLA OAHPAHEADDJIOAHPPU 1.-7.
DÁSSI

Joavku VUO2014-2018

SISDOALLU

1. Prográmma namma ja grádanamahus	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2. Vuođđoskuvlaoahpaheaddjeahppu 1.-7. oppalaččat...	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2. Sisabeassangáibádusat	Feil! Bokmerke er ikke definert.
4. Oahpahusgiella.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
5. Oahpu sisdoallu.....	4
6. Oahppanjonvssus/máhtolašvuhta	Feil! Bokmerke er ikke definert.
7. Prográmma huksehus	8
8. Oahppanvuogit.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
9. Árvvoštallanvuogit	Feil! Bokmerke er ikke definert.
10. Lonohallanstudeantan ja internašunaliſeren	Feil! Bokmerke er ikke definert.
11. Bargo- ja joatkaoahppovejolašvuodat.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
12. Oahppokvalitehta	Feil! Bokmerke er ikke definert.
13. Studeanttaid dohkálašvuodenárvvoštallan	Feil! Bokmerke er ikke definert.

1. Prográmma namma ja grádanamahus

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1.-7. dássi, bachelor + 1. jahki.

Samisk grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn, bahcelor + 1 år.

The Sámi Primary and Lower Secondary Teacher Education Program for years 1.-7., bachelor + 1. Year.

Oahppu lea 4 jagi ja addá 240 oahppočuoggá.

2. Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahppu 1-7 oppalaččat

Oahppoprográmma ja fágaplánat leat 2010 rámmaplána láhkaásahussii vuodđuduuvvon.

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1-7 gealbuda oahpahit ohppiid vuodđoskuvllas vuosttaš luohkás gitta čihčet luohká rádjái, ja galgá hukset profešuvdnadiđolašvuoda ja fágalaš gelbbolašvuoda. Oahppu deattuha fágalaš govdodaga, ja mo oahppit ovddidit vuodđogálggaid lohkamis, čállimis ja rehkenastimis, digitála reaidduid geavaheamis ja njálmimmálaš ovdanbuktimis.

3. Sisabeassangáibádusat

Oppalaš lohkangelbbolašvuhta dahje reálagelbbolašvuhta ja sámegiella. Ohccis galget leat 35 skuvlapoenjga ja árvosáttni 3 dárogielas ja sámegielas oktii ja matemathikas, dahje vástideaddji gelbbolašvuhta eará riikkain. Sámegiela gáibádusa sáhttá deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje guhkes amasielladutkkus ja Ruota gymnásas eatnigiellan (*modersmål* 200 čuoggá) dahje odđaáigásaš giellan (*moderna språk* 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegieloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhttá maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahčcaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuhta man dási gelbbolašvuhta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodđul

4. Oahpahusgiella

Oahpu válđooahpahusgiella lea sámegiella. Oahpus sáhttet leat logaldallamat ja seminárat eará gillii..

5. Oahpu sisdoallu

Sámi vuodđoskuvlaohpaheaddjioahppu 1-7 lea profešvdnaoahppu, mii laktá oktii fágaid didaktikhalaš fáttáiguin, pedagogalaš teorijain ja hárjehallamiin hárjehallanskuvllain, gos studeanttat bessel bagadallanvehkiin geahččaladdat oahpaheaddjebarggu. Oahppoprográmma vuodđun lea sámi servodaga máŋggabealatuhta ja máŋggakultuvrralaš servodaga huksen, sámi kultuvra ja sámegielaid dilli, historjjás otná beaivái ja boahttevuhtii. Sámi oahppanoainnut, oahpahusvuogit ja sámi árbevirolaš bajásgeassin leat vuolggasadjin ja dat mo sáhttit skuvllas dáid sirdit ođđa áigái. Sámi pedagogihkka ja oarjemáilmimi pedagogihkka heivehuvvojit skuvlla áigái ja báikái heivvolaš vugiin nu ahte sámi máhttu šaddá sámi skuvlamáhttun.

Sámi ohppiid ovdánahtima, miela ja dárbbuid geahčastagas sámi vuodđoskuvlaohpaheaddjioahpu fágaide laktojuvvujit luonddu-, giella- ja kulturipmárdus, ja oahppama lahkonit dáiguin perspektiivvaiguin; oahppit sámi árbevierus ja ođđa áiggis, kultuvrralaš máŋggabealatuhta riggodahkan, ja sámi oahppit eamiálbmogin. Oahppit báikkálaš servodagas ja kultuvrralaš máŋggabealatuvođas fátmmasta maiddái variašuvnna ja máŋggabealatuvođa sámi servodagas. Sámi oahpaheaddjigelbbolašvuhta searvidahttá ohppiid, geain leat iešguđetlágan etnalaš, kultuvrralaš, sosiálalaš ja gielalaš duogážat.

Guovddáš fáttát oahpus leat ovdamearkka dihte didaktikhalaš gelbbolašvuhta, vuodđogálgaid ovdánahttin, fágagelbbolašvuhta, oahppanjođiheapmi, ovttasdoaibman ja gulahallan, profešunalitehta, etihkka, rievadangelbbolašvuhta, birgen ja eallin dynámalaš oahppanmáilmis.

Pedagogihkka ja oahppimáhttu (POM) -fága ja hárjehallan leat oahpu guovddážis, integrerejeaddji fágan, mas boahtá ovdan mo bajásgeassin ja oahpahus sáhttá nannet ohppiid fágalaš, sosiálalaš ja personnalaš oahppama ja ovdánahtima. Fága ládesta sisdoaluide ja bargomálliide vuodđooahpahusas ja galgá ráhkkanahittit oahpaheaddji oahpahusplánemii ja jođihit oahppanproseassaid buot ohppiid várás. Galgá maid ráhkkanahittit nuppástuhttin- ja ovdánahttinvejolašvuđaide, ja hástalusaide, mat gusket gažaldagaide, mo sámi skuvlla sáhttá ovdánahttit ja makkár lea skuvlla servodatrolla Sámis ja stuoraservodagas. Eambbo ja spesifikkadieđut leat Pedagogihkka ja oahppimáhtu fágaplánas.

Fágaoahpuin studeanttit galget ovdánahttit nana fágagelbbolašvuoden ja máhtu fágadidaktihkas, mii leat eaktun buori oahpahussii ja ohppiid oahppamii. Sisdoallun leat fágateorija, fágadidaktihkka ja oahppadieđa. Fágadidaktihkka čatná oktii dieđafága ja skuvlafága (oahpahusfága) ja suokkarda fága iešvuodenaid, sisdoaluid ja bargomálliid ja árvvoštallá plánaid ja oahpahusa mánáid oahppama perspektiivvas. Eambbo ja spesifihkkadieđut leat fágaplánain.

Lohkanmearri ládesta studeanttaid oahpásnuvvat sámi ja eamiálbmogiid dutkan- ja ovdánahttibargguide, áigeguovdilis guorahallamiidda ja fágačállosiidda, ja sámi árbevirolaš dieđuide. Maiddái njálmmálaš gáldut (omd. eallilan olbmot) leat ávkkálaččat dieđuid hákamis. Váimmuslokanmearri lea sámegillii dalle go lea olahanmuttus ja muđui skandinávagielade ja sáhttá maiddá leat engelasgillii. Lohkanmearit leat fágaplánain.

Bargohárjehallan lea integrerejuvvon oassi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpus 1.-7., mas studeanta galgá hárjehallat luohkkáoahpaheaddjin ja fágadidaktihkalaš áššiid. Bargohárjehallanoahppu hárjehallanskuvllain lea 105 beaivvi juhkojuvvon njealji oahppojaxi áiggi. Unnimusat ovttá hárjehallanáigodaga galgá čađahit eará riikkas dahje eará sámi guovllus go masa alddis lea gullevašvuhta, juogo Norggas, Ruotas dahje Suomas. Hárjehallanoahpahus dáhpáhuvvá hárjehallanskuvllas, fágaoahpahusas, ráhkkanemiin hárjehallamiidda, hárjehallama čađaheamis ja árvvoštallamis. Bargohárjehallan lágiduvvo sierra vugiid mielde: guhkit hárjehallanáigodagat, hárjehallamat sierra lagi áiggiin, biđgejuvvon hárjehallan, oahppojaxi álgovahkkuid ja loahppavahkkuid, skuvlaadopšuvdnahárjehallan, fágaseminárain ja sáhttá maid oassi hárjehallamis laktojuvvot oahppomátkkiide.

6. Oahppanjoksosat

Badjedási oahppanjoksosat:

- fágalaš ja fágadidaktihkalaš máhttu sámegielas, matematihkas, dárogielas/ruołtagielas/suomagielas ja iežas válljen oahpahusfágain
- vuđolaš máhttu álgooahpahusas, ja mo bargat vai ovddidit mánáid vuodđogálggaid, mat gusket njálmmálaš ovdanbuktimii, lohkamii, čállimii, rehkenastimii ja digitála veahkkeneavvuid geavaheapmái ja fágaidrasttideaddji oahpahusas, ja hukset mánáide progrešuvnna 1.-7. luohkkádásiid mielde
- máhttu ollslaš oahppangeainnus, deaddu mánáidgárddis skuvlii ja mánáidskuvllas nuoraidskuvlii

Máhtu/Diehtu oahppanjoksosat:

- profešuvdna- ja fágalaš gelbbolašvuhta bargat sámi oahpaheaddjin 1.-7. luohkkádásiin
- oahpaheaddjiprofešuvnna ja skuvlla iešvuodenaid, historjjás ja ovdáneamis, skuvlla láhkavuođus, oahppoplánain, árvvuin ja sajádagas ja rollas sámi- ja muđui servodagas

- ovttasbarggus ja gulahallamis, mánáid, rávisolbmuid ja sohkabuolvvaid gaskkas, skuvllaid ja ruovttuid ja eará ásahusaid gaskkas
- oahppama, ovdáneami, ahtanuššama ja vuodđogálggaid vuodđoáššiin ja eavttuin oppalaš dásis ja maiddái iešguđetlágan sosiála, mánggakultuvrralaš ja mánggagielalaš konteavsttain
- oahppojođiheamis ja oahppobirrasis
- sámi árbevirolaš máhtus ja dieđalaš máhtus iešguđetge fágasurggiid siskkobealde
- sámi oahppanoainnuin ja oahpahusvugiin, sámegiela ja eará gielaid ovdánahttimis
- ohppiid vuoigatvuodđaid birra, sin iešguđetlágan bajásšaddandiliin, dásseárvvu ja identitehtabarggu birra mánát váttis diliin ja heivehuvvon oahpahusa birra
- mánggalágan bargovugiin, oahppanresurssain ja oahppanarenain ja mihtomeriid, sisdoalu, bargovugiid, árvvoštallama ja ovttaskas ohppiid eavttuid oktiigullevašvuoda
- riikkaidgaskasaš ja eamiálbmotjulffaštusain, sámi konvenšuvnnain ja našunála lágain
- davvirrikkaid ja eamiálbmotoahppovuogádagain, oahppoplánain ja láhkavuođuin

sámi, našunála ja internašunála dutkan ja ovdánahttin bargguin

Gálggaid oahppanjoksosat

- máhttá doaibmat oahpaheaddjin, láidesteaddjin, ovttasbargoguoibmin, jođiheaddjin ja bagadallin
- máhttá oaidnit, guldalit ja atnit árvvus sihke iežas, eará olbmuid ja guovlloid gielaid, dábiid, eallinvugiid ja árvvuid
- máhttá njálmmálaččat ja čálalaččat sámegiela ja profešuvdnagiela, oahpahandáidu sámegillii ja riikkagilli
- máhttá plánet, čađahit, árvvoštallat ja reflekeret oahpaheami okto ja ovttas earáiguin, guovtti ja mánggagielalaš geahččanvugiin, fágaid siste ja rastá, sámi árbevirolaš máhtu ja dieđalaš máhtu ja vásáhusvuđđosaš máhtu vuolggasajis
- máhttá lágidit ja jođihit hutkás oahppanbirrasiid ja dilálašvuodđaid olbmo, giela ja luonddubirrasa oktiigullevašvuđas, estehtalaš ovdánahttimii, muosáhussii ja dovddiidussii
- máhttá jođihit, lágidit ja árvvoštallat mánggabeadat oktiibiddjon ohppiidjoavkkuid oahppama ja ovdáneami iešguđetlágan bargovugiid mielde ja heiveha oahpahusa iešguđetlágan ohppiid návcçaise ja attáldagaide, beroštumiide ja sosiokultuvrralaš duogážiidda, heivehuvvon oahpahusas ja fátmasteaddji oahppanbirrasii, nu ahte movttiidahttá oahppanhálu, ja čielgasit ovdanbuktá oahppanmihtomeriidlea máhttu váldit vuhtii dásseárvvu ja sohkabealrollaid, ja lea máhttu givssideapmi birra, ja lea máhttu váldit vuhtii dásseárvvu ja sohkabealrollaid, ja lea máhttu givssideapmi birra, ja máhttá láhčit oahppanbirrasa mat váldit vuhtii juohke ohppiid.
- máhttá ovddidit iežas oahpaheaddjišaddama identitehta ja kritikhkalaččat reflektere iežas ja skuvlla geavadiid go ovdánahttá oahpaheaddjirolla ja profešuvdnaethkalaš gažaldagaid
- máhttá sajustit ja gozihit (sámi) mánáid vuoigatvuodđaid

- máhttá fievrridit máhtu sámi árbevirolaš oahppanoainnuin ja dáid sirdašumiid buolvvas bulvii meanuid, muiatalusaid ja bargooassálastimiid bokte
- ádde globála gažaldagaid ja bistilis ovdáneami
- hálddaša DGT-geavaheami oahpahusas ja fievrrida reflekterejeaddji servodatlaš perspektiivvaid mediaovdáneamis ja dorvvolaš geavaheami digitála arenain persovdnasuodjalusa ja jietnadanfriddjavuoða ektui
- máhttá bidjat johtui skuvla nuppástuhettin- ja ovdánahattindoaimmaid, sihke ovttaskas ohppiid ja joavkkuid ektui ja skuvlla oppalaš perspektiivvas, omd. ovttasbarggus ohppiiguin, vahnemiiguin, bargoustibiiguin, lagaßservodagas ja/dahje ovttasbargofágaásahusaiguin
- atná teorijiaid ja dutkanbohtosiid oahpahusas
- máhttá ovddidit ohppiide entreprenørskap ja searvaha oahpahepmái báikkálaš bargo-, kultur- ja servodateallima, árbediehtoguddiid ja resursaolbmuid
- máhttá gádjunveahki, sihkarvuodja ja dáhkádusa

Oppalaš gelbbolašvuodja oahppanjoksosat

- máhttá sámi áššiid máŋggabealatvuodja ja lea mielde nannemin sámi ja eará eamiálbmogiid bajásgeassin- ja oahppoásahusaid ulbmiliid iežas ja birastahtti servodagaide ja rájáidrasttideaddji ja kultuvraaid gaskasaš ovttasbargguid
- bidjá olmmošvuoigatvuoðaid, toleránssa álbmogiid gaskkas ja etihkalaš dihtomielalašvuodja skuvlla árvovuoðuin guovddážii
- návccat kritihkalaš reflekšuvdnii iežas ja skuvlla geavadagain
- dovdá oahppo- ja bajásgeassinbirrasiid mat barget máná identitehta, gielaid ja kultuvra nannemiin (siiddat, sohkabuolvvaid deaivvadanbáikkit, searvelanjat, kultur- ja giellaguovddážat) ja máhttá hukset fierpmádagaid eará sámi ja eamiálbmotguovlluiguin
- oaidná iežas ja skuvlla oahpan- ja profešuvdnagelbbolašvuodjaloktendárbbu
- nuppástuhettin- ja ovddidangelbbolašvuhta, mainna bastá dustet skuvlla boahttevuodas vai ovdánahattá buori geavada ja profešuvdnaetihkalaš vuodđudusa
- ovddida demokratijaaddejumi ja demokráhtalaš oassálastima
- nanne sámi, riikkaidgaskasaš, máŋggakultuvrralaš ja eamiálbmotáššiid skuvlla barggus

7. Prográmma huksehus

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu 1-7 oahppoprográmma sisdoallu huksejuvvo geatnegahton fágaide, hárjehallamiidda ja fágaide maid studeanta lohká oahpahusfágan.

VUO2014 joavkku progrešuvdnahuksehus:

JAHKI	FÁGAT				Hárjehallan, oktiibuot 105 beaivvi
1	POM <i>Oahppoovttadat 1</i> 15 oč	SAM 1 <i>Oahppoovttadat 1</i> 15 oc	MAT 1, 15 oč <i>Vuosttaš oassi</i>	Dár-Ruoč 1, 15 oč/ SUOM1, 15 oč <i>Vuosttaš oassi</i>	6 vahku
2	POM <i>Oahppoovttadat 2</i> 15 oč	SAM 1 <i>Oahppoovttadat 2</i> 15 oč	MAT 1, 15 oč <i>Nubbi oassi</i>	Dár-Ruoč 1, 15 oc/ SUOM1, 15 oč <i>Nubbi oassi</i>	6 vahku
3	POM <i>Oahppoovttadat 3,</i> 15 oč	POM <i>Oahppoovttadat 4</i> BA bargu 15 oč	Oahpahusfága 15 oč (Sáhttá čiekjudit fága maid lea ovdal lohkan dahje válljet oðða)	Oahpahusfága 15 oč (Sáhttá čiekjudit fága maid lea ovdal lohkan dahje válljet oðða)	6 vahku
4	Oahpahusfága 30 oč <i>Sáhttá čiekjudit fága maid lea ovdal lohkan</i> <i>dahje válljet oðða fága</i>		Oahpahusfága 30 oč <i>Sáhttá čiekjudit fága maid lea ovdal lohka,</i> <i>dahje válljet oðða fága,</i> <i>mii sáhttá leat skuvlarelevánta fága</i>		3 vahku

Molssaeaktun lea vejolaš álgit masterohppui goalmmát lagi maŋnil. Njealját jahki lea dalle masteroahpu vuosttaš jahkin. Masteroahppu lea oktiibuot 5 lagi (3+2).

Vuolábealde lea tabealla mas ovdanbohtet Sámi allaskuvlla fállan oahpahusfágat 1-7 oahpus. Dáid fágaid gaskkas sáhttá studeantta válljet, daði mielde mo Sámi allaskuvlla siskkáldas fágalaš ja ekonomalaš resurssaid vuodul lea vejolaš.

FÁGA	Oahppočuoggát
Sámegiella ja girjjálašvuohta 2	30
Dárogiella 2	30
Suomagiella 2	30
Luonddufága 1	30
Matematihkka 2	30
Lášmmohallan 1	30
Engelasgiella 1	30
Biebmu ja dearvvašvuohta	30
Duodji 1	30
Musihkka, juoigan ja muitaleapmi	30
Servodatfága 1	30

Unnimusat okta (1) oahpahusfága galgá leat 60 oč viidosaš. Studeanta sáhttá válljet čiekjudanfágan geatneahhton oasis juogo sámegiela, matematihka, dárogiela/ruotagiela/suomagiela, dahje lohkät eará fága 60 oč viidosažžan. Muđui galgá oahpahusfága leat unnimusat 30 oč viidosaš. Studeanta sáhttá válljet *ovtta* (1) 30 oč viidosaš skuvlarelevántta fága vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu oassin.

Vuollelis leat ovdamearkkat muhtun skuvlarelevántta fágain, maid Sámi allaskuvla fállá. Maiddái eará fágat sáhttet leat relevánttat skuvlii ja oahpaheaddjiámmáhii.

- Sámi árbediehtu 30 oč.
- Earenoamáš pedagogikhka 30 oč.
- Oahpponeavvopedagogikhka 30 oč.
- Sámi historjá 30 oč.
- Guovtte- ja mánngagielat/-kultuvrrat pedagogikhka 30 oč
- Sámi oahppojođihanoahppu 30 oč.

8. Oahppanvuogit

Digigiisá

Vuođđoskuvlaoahpaheaddjioahppu 1.-7. dássi lea profešvdnaoahppu mas oassálastin ja ovttasbargu leat guovddážis. Oahppu lágiduvvo geabbilis málle mielde, mii mearkkaša ahte studeanta oahppanaktivitehtat lágiduvvojít sihke neahtas ja deaivvademiin Sámi allaskuvllas. Dán málle gohcodit “Neahtadoarjaoahppan”. Sámi allaskuvlla virituella oahpahuslávdi, váldogulahallanbáiki ja diehtojuohkinbáiki lea *Digigiisá*. *Digigiisái* čohkkejuvvojít buot oahpu guoski ášsit nugo plánat, lohkanbadjeplánat, logaldallamat, bargobihtát, fágalaš ságastallamat, bagadallan, studeantabargguid geigemat, fágaoahpaheddiid árvvoštallamat ja nu ain. Studeanta galgá beaivválaččat čuovvut *Digigiissá*, ja studeanttas lea alddis ovddasvástádus háhkät dieđuid. Studeanttain galgá leat pc, mas lea interneahhta ja heivvoláš teknihkalaš prográmmat.

Studeantaweb

Formálalaš dieđut ja gulahallan Sámi allaskuvllain lea dihto studeantaweb bokte. Čujuhus studeantaweb:ii lea Sámi allaskuvlla ruovttusiiddus. Studentweb:as sáhttá iežas dieđihit oahpahussii

ja eksámenii buot oahppoovttadagain maid čađaha čuovvovaš lohkanbajis. Dán dakhá go leat máksán lohkanbadjedivada ja go dárkkista ahte buot oahput/oahppoovttadagat leat du progrešuvdna-/oahpahusplásas.

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit

Studeantaaktiivvalaš bargovuogit leat guovddážis. Lágiduvvon oahpahus lea doarjjan studeantta oahppamii. Studeanttain vurdojuvvo iešheanalašvuohta ja ahte aktiivvalaččat oassálastet oahppanaktivitehtaide neahtas ja deaivvademiin. Bargo- ja oahppanvuogit leat earret eará logaldallamat, blogga- ja forumčállin, fágalogga- ja eará loggačállin, bargobájít, seminárat, joavkobarggut, bagadallamat, oktagaslaš barggut, iehčanassii ja ovttas earáiguin lohkan ja reflekeren ja nu ain. Logaldallamat leat sihke klássalanjas, "online" neahtas ja báddejuvvon ovdagihit mat biddjojit *Digiisái*. Oahpu iešguđet fágaid fágaplánain leat oahppanjoksosat, sisdoallu, geatnegahton bargogáibádusat, hárjehallamat, eksámenat ja lohkanmearri čilgejuvpon. Hárjehallamii lea sierra fágaplána ja njuolggadusat, mii gullá oktii fágaplánaiguin ja prográmmaplánain. Iešguđetlágan bargogáibádusat galget leat dohkkehuvvon fágaoahpaheddjiid bealis ovdal go studeanta beassá eksámeniidda. Bargogáibádusatid čađaheapmi ja organiseren leat čadnon plánaide mat biddjojit vahkuide, mat Digiissás gohčoduvvojit "Lekšuvdnan". Juohke vahkku lea sierra lekšuvdna (plána) mas ovdanbohet doaimmat ja barggut, lohkamušat ja logaldallamat. Vurdojuvvo ahte studeanttat ieža maiddái ovttas ásahit bargojoavkkuid mat ovttasbarget bargobájiin ja neahta bokte. Guovddáš oahppanjoksosiid ulbmilin lea hástalit ja ovdánahttit studeanttaid fágakritihkalaš reflekšuvnnaid. Fágaloggat, bagadallamat ja profešuvdnámáhppa geavahuvvojit reaidun šaddat dihtomielalažjan iežas oahppamis. Oahppanmállet leat:

- Oahppan barggu vuođul, studeantaaktiivvalaš bargomálle
- Reflekšuvdna
- Iešheanalašvuohta ja ovddasvástádus

Deaivvadeamit allaskuvllas

Prinsihpalaččat leat buot oahppanaktivitehtat geatnegahton. Neahettaaktivitehtain lea studeanttain stuorát friddjavuohta goas jándoris dáid čađahit. Fysalaš deaivvadeamit mat lágiduvvojit Sámi allaskuvllas leat geatnegahton ja dain ii sáhte studeanta jávkat muđui go dohkálaš sivaid geažil nugo omd. buohccindieđihemiid vuođul. Jávkan deaivvademiin galgá dieđihuvvot dahje šiehtaduvvot ovdagihit, ja jávkanáiggi bargogáibádusatid galgá manjel válbmet. Skuvlabirrasis studeanttain lea oahpahusa olis vuogatvuohta geavahit girjerádjosa, interneahta, bargolanjaid, oahpahus-, seminára- ja čoahkkinlanjaid, luoikkahit teknihkalaš bargoneavvuid ja govva- ja jietnastudioid.

Bagadallamat

Juohke fágas lea okta dahje moadde fágaovddasvástideaddji, fágalaš gulahallanolmmožin, láidesteaddjin, movttiideaddjin ja bagadallin studeanttaide fágalaččat ja profešuvnna ektui. Fágaoahpaheaddjit barget teamain, maid jođiha sierra oahppojođiheaddji. Bagadallamat čađahuvvet iešguđet vugiid mielde, sihke ovttaskas studeanttain muhto maiddái joavkuin ja luohkás, nugo ságastallamiin neahtas dahje deaivvademiin allaskuvllas, bagadallan čađahuvvon bargguid oktavuođas ja nu ain. Bagadallamat dábálaččat galget šiehtaduvvot ovdagihtii, ja studeanta galgá ráhkkanit bagadallamiidda.

Bargohárjehallamat

Bargohárjehallamiin juohke studeanttas lea hárjehallanbagadalli, gii bagadallá studeantta hárjehallanáigodagas ja hárjehallanbargguin. Dábálaččat lágiduvvo bargohárjehallan nu ahte 2-4 studeantta leat ovta hárjehallanjoavkkus. Bargohárjehallamat leat geatnegahton.

9. Árvvoštallanvuogit ja profešuvdnámáhppa

Eksámeniid olis studeanta árvvoštallojuvvo fágaid ja oahpu sierra ja oppalaš oahppanjoksosiid ektui, iešguđet vugiid mielde. iešguđet vuogit galget hárjehit studeantta čilget, ákkastallat, muitalit ja dokumenteret. Eksámenvuogit sáhttet leat čálalaš skuvlaeksámen, ruovttueksámen, njálmálaš eksámen, prošeaktabarggut, praktihkalaš ovdanbuktimat jna. Juohke fágaplána čilge makkár eksámenvuohki guđege fágas lea. Árvvoštallanvuogádat mii geavahuvvo lea bustávvaárvosánit A- F, mas A lea buoremus árvosátni, E vuolimus ceavzinárvosátni ja F mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Sáhttet maid geavahuvvot árvosánit Dohkkehuvvon/li dohkkehuvvon dahje Ceavzán/li ceavzán (omd. hárjehallamiid oktavuođas)

Guovddáš oassi árvvoštallanvugiin lea studeantta iežas čállin ja reflekšuvdna maid vurke sierra profešuvdnámáhpia. Juohke studeanta galgá alcces čohkket profešuvdnámáhpa, mii čuovvu studeantta olles oahppoáigodaga, ja čájeha studeantta fágalaš, persovnnalaš ja profešuvnnalaš ovdáneami. Profešuvdnámáhppa dokumentere studeantta čađahan doaimmaid, oahppama ja ovdáneami oppalaččat, ja lea vuodđun progrešuvdnačuovvolemiide. Juohke fágas galgá leat oassi profešuvdnámáhpas, ja galgá leat veahkkin studentii oaidnit profešuvnna oppalašvuoda. Profešuvdnámáhpas sáttá osiid bidjat loahpalaš formálalaš árvvoštallamii nugo pedagogikhka ja oahppomáhttu -fágas. Oasit mat leat oassin profešuvdnámáhpas ovdanbohtet fágaplánain.

10. Lonohallanstudeantan ja internašunaliseren

Studeanta galgá golbma vuosttaš lagi lohkat Sámi allaskuvllas. Njealját oahppojagi son sáhttá vuolgit eará oahppoásahussii Norggas dahje olgoriikii. Lea vejolaš vuolgit sihke hárjehallamiidda ja lohkat válljenmuni oasi fágaid eará sajis. Sámi allaskuvla ovttasbargá mánggaid ásahusaiguin. Allaskuvla lea omd. mielde University of the Arctic -fierpmádagas, mii ovttasbargá árktalaš alit oahppoásahusaiguin ja verddeprográmma bokte ovttasbargá eará eamitálbmotásahusain Canadas ja Ruošša. SA lea mielde ja jođiha Sámi oahpaheaddjeoahpuid fierpmádaga, Samisk region 7. Dat lea sisriikkalaš fierpmádat Norggas mas leat 5 ásahusa mielde. Sámi allaskuvlla lassin leat mielde vel Romssa universitehta, Finnmarkku allaskuvla, Nordlánnda universitehta ja Davvi-Trøndelaga allaskuvla.

11. Bargo- ja joatkaoahppovejolašvuodat

Oahppoprográmma ráhkkanahttá ja addá spesialiserejuvvon gelbbolašvuoda bargat vuodđoskuvllas oahppoluohkáin 1. luohká ja 7. luohká gaskkas. Oahppu addá vejolašvuoda joatkaoahpuiguin joatkit, earret eará masteriin. Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahppu addá mánggabealat gelbbolašvuoda sámi áššiid ja servodaga birra, dieđalaš ja fágalaš máhtu, mii lea ávkin ja sáhttá leat vuodđun maiddái earáge bargguide.

12. Oahppokvalitehta

Sámi allaskuvla deattuha oahppokvalitehta, ja kvalitehta galgá oppa áigge leat guovddážis. Studeanttat geat váldet sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjioahpu Sámi allaskuvllas galget oažžut buori ja relevánta oahpu ja vuodu doaibmagoahtit oahpaheaddjin. Sámi allaskuvlla kvalitehtavuogádaga vuodul bargojuvvo systemáhtalaččat kvalitehtain, sihke sámi ja eamiálbmot perspektiivvas ja dábálaš majoritehtaservodatlaš perspektiivvas.

Oahppokvalitehta sihkkarastin ja nannen lea bargiid ja studeanttaid ovddasvástádus. Studeanttat sáhttet vuordit dieđuid oahpposisdoaluid birra ja makkár fágalaš vuordámušat leat studeanttaide, omd. ahte dovdet fágalaš ja profešuvdnaetihkalaš vuordámušaid. Studeantaárvoštallamat galget leat objektiivvalaččat ja rievtalaččat. Studeanttat galget leat ráhkkanan ja oassálastit oahpahussii aktiivvalaččat, ovttasbargat earáiguin, doalahit áigemeriiid ja deavdit eará eavtuid, mat leat oahpus. Buot dát leat oassin oppalaš oahpaheaddji dohkálašvuodaárvoštallamis, man birra logat eambbo boahtte kapihtalis.

Kvalitehta nannemii leat čuovvovaš doaibmabijut:

- Progrešuvdnašehtadus juohke studeanttain ja dan čuovvoleapmi
- Bagadallan, ovttaskas- ja joavkobagadallamat
- Oahpuid árvvoštallamat, studeantaárvvoštallamat ja fágaraporttat
- Čoahkkimat luohttámušolbmuiguin ja árvvoštallančoahkkimat luohkáin

13. Studeanttaid dohkálašvuodenárvvoštallan

Oppalaš dohkálašvuodenárvvoštallan lea ollslaš árvvoštallan das, mo studeanta doaibmá oahpaheaddjin fágalaččat, pedagogalaččat ja olmmošlaččat (persovnnalaččat). Árvvoštallamis deattuhuvvojit erenoamážit, leatgo studeanttas vurdojuvvon eavttut doaibmat oahpaheaddjin, mo doaibmá oahppodilis, mo ceavzá eksámeniin ja hárjehallamiin. Dohkálašvuodenárvvoštallan vuodđuduuvvá universitehtaid ja allaskuvllaaid láhkii § 4-10 ja máhttodepartemeantta mearridan dohkálašvuodenanjuolggadusaide (geassemánu 2006).

Dohkálašvuodenárvvoštallan čuovvu juohke studeantta oppa oahppoáiggi, ja galgá sihkkarastit ahte studeanta lea árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon oahpaheaddjiprofešuvdnii.